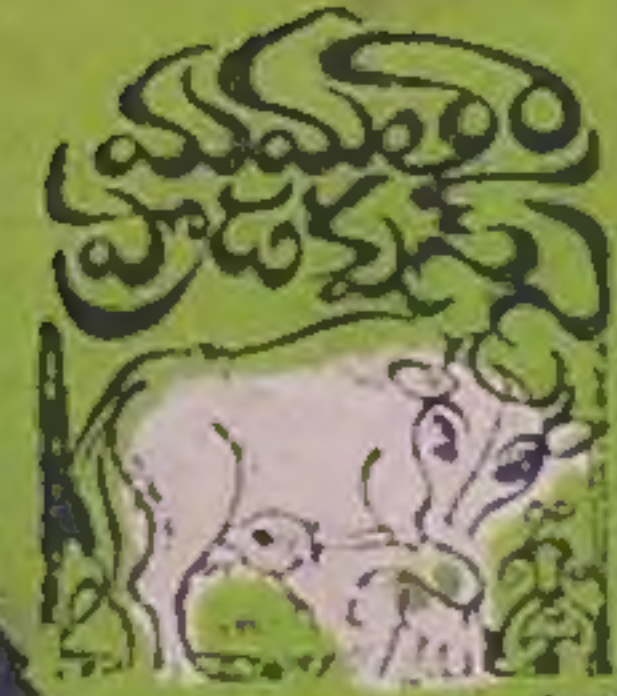

1972

హామిస్టేట్ హనుమంతరావు
సమర్పించు

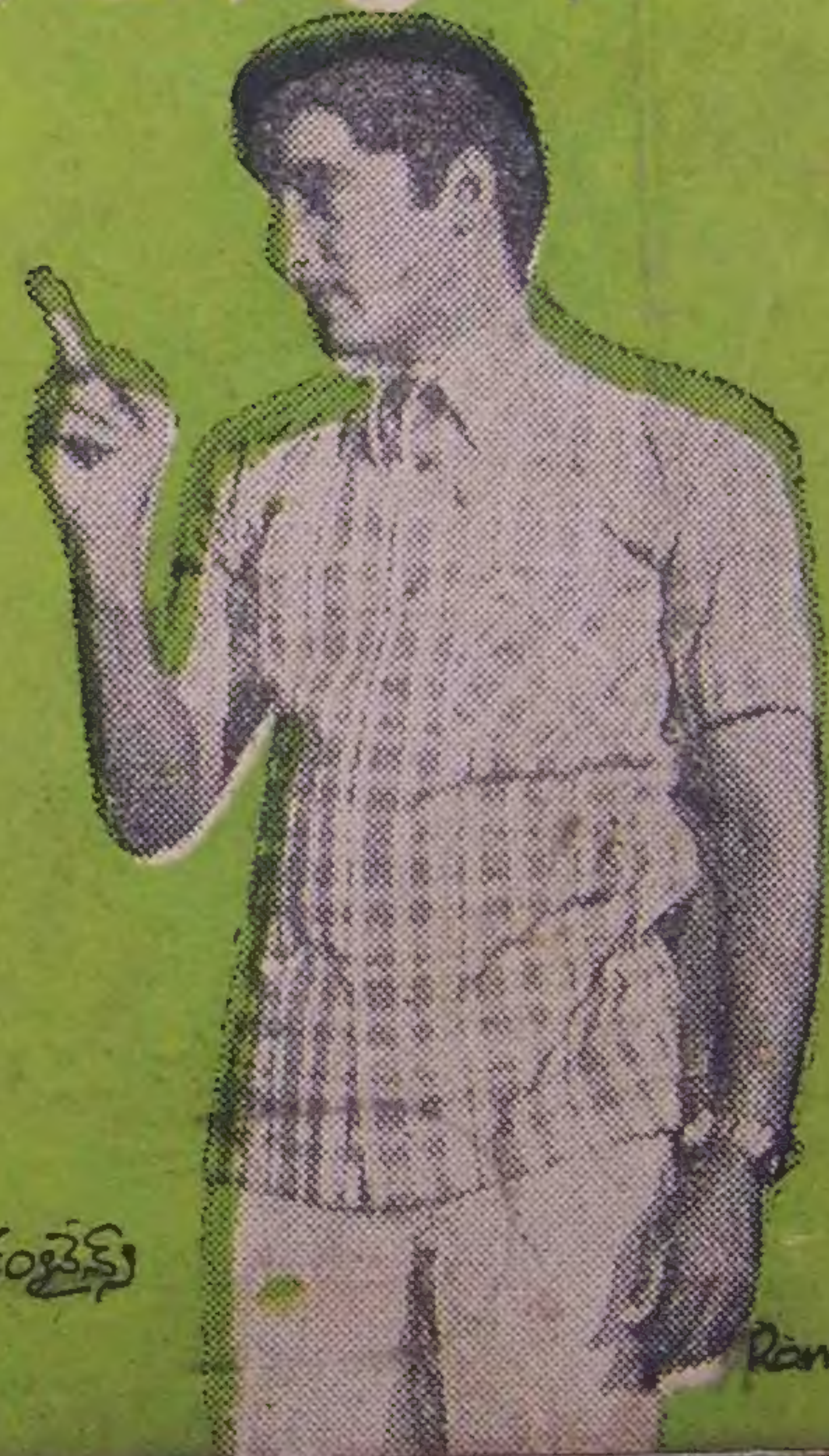

మమత ప్రాశస్త్యం
విప్లవాత్మక చింత

కాలం మరియు

శ్రీశైల, దత్తకవలం: కె.వి.నాథ్
నిర్మిత విశిష్టానుప్రకాశం

159

లక్ష్మీ పబ్లిషర్స్ రివీజ్ హాల్ జంప్ బుక్స్ లక్ష్మీకొండ

Rama Rao

తా రా గణం :

శో భ న్ బా బు

గు మ్మ డి

చం ద్ర మో హన్

సా క్షి రంగారావు

అల్లు రామలింగయ్య (గెస్ట్)

పి. వేంకటేశ్వరరావు

రావు గోపాలరావు

కె. వి. చలం (గెస్ట్)

శా ర ద

అంజలీదేవి

సూర్యకాంతం

గీతాంజలి

పుష్పకుమారి

నిర్మల (గెస్ట్)

బేబీ డాలి

బేబీ గారి

కొత్తనటుడు :

దేవదాసు (గెస్ట్)

చిత్ర కథ! విచిత్ర కథ!

‘ఈ హరిజనులే నా రాములూ, కృష్ణులు, మానవులంతా ఒకటే; కులం, మతం యీ సృష్టిలోనే లేవు’ అన్న మహాత్ముని సూక్తి ఎందరు విన్నారు? విన్నవారిలో ఎందరు గుర్తుంచుకున్నారు? గుర్తుంచుకున్న వారిలో ఎందరు ఆచరిస్తున్నారు?

- తనకోసం, తన భూమికోసం ప్రాణాలను నైతం అర్పించిన హరిజన పాలేరు కోటేశ్ బిడ్డ ఏం కావాలి? అనుకొంటూ చేరదీయడంలో గాంధేయుడు లక్ష్మీపతి తప్పు ఏమిటి?
- ‘భార్యకొక ధర్మం, భర్తకొక ధర్మం’ లేదని విశ్వసించి కూడా, తన భర్త చేసిన పనిలో తప్పులేదని నమ్మి కూడా, ఆ ‘కోటేశ్ గాడి’ కూతురిని, పాపం, ఆతల్లి అన్నపూర్ణ వెంటనే ఆంగీకరించలేక పోవటంలో తప్పు ఏమిటి?

- * “పిండికొద్దీ రొట్టె. మిరిచ్చే డబ్బును బట్టే పిల్ల పెంపకం ఆధారపడి వుంటుందన్న త్రాగుబోతు మాటల్లో తప్పు ఏమిటి?
- * ఛాందసుడూ, అవకాశవాదీ అయిన శేషావతారం తన బావ లక్ష్మీపతి చేసిన యాపనిని నిరశించటంలో తప్పు ఏమిటి?
- * మూడు రోజుల సంబంధంగల అంటరానిపిల్ల కోసం, ముప్పయి ఏళ్ళ అనుబంధం వున్న చెల్లెల్ని లక్ష్మీపతి కాదనగలిగాడంటే, అందులో ఆ చెల్లెలు తాయారు తప్పు ఏమిటి?
- * ఉన్న ఒక్కగానొక్క కూతురును పోగొట్టుకొని, ఆ కూతురుకు కలిగిన గారాబాల బిడ్డ శ్రీనివాస్‌ను అన్నిరకాల అదుపు, ఆజులలో పెట్టాలనుకోవటంలో అమ్మమ్మ తప్పు ఏమిటి?

* 'అమ్మమ్మ కంటె అతీతమైనది మానవత్వం' అని నమ్మిన శ్రీనివాస్, తనకు న్యాయమని తోచిన నిర్ణయాలు చేసికోవటంలో అతని తప్పు ఏమిటి?

* నెలనెలా తండ్రి పంపే డబ్బు చాలక, వీధి వీధినా అప్పులు చేసి, సమయానికి తగ్గట్టు నాటకాలు ఆడటంలో కృష్ణావతారం తప్పు ఏమిటి?

* తన బావను ఏరి కోరి చేసికోదలచిన గీత చేసిన తప్పు ఏమిటి?

* తన అవసరం లోకానికి వున్నదనీ, గౌతమ బుద్ధుడూ, గాంధీమహాత్ముడు పుట్టినదేశంలో తానూ పుట్టాను గనుకనే దేశంకోసమే బ్రత

కాలనుకోనటం న్యాయమని ఎం. ఎల్. ఏ. ఏకామేశ్వరరావు అనుకోవటంలో తప్పు ఏమిటి?

* తాను అంటరాని పిల్లననీ, తన స్థానం వూరి చివరన వున్న మాలపల్లెలోననీ, తానక్కడికే వెళ్ళాలని అనుకోవటంలో శాంతి తప్పు ఏమిటి?

* నిజానికి అందరివీ తప్పులు కావు, అందరివీ ఒప్పులు కావు! అయితే తప్పులెవరివో ఒప్పులెవరివో నిర్ణయించవలసింది 'కా లం మారింది' చూసిన, మళ్ళీ మళ్ళీ చూడ వలసిన మీరు, మీ కుటుంబ సభ్యులు, మీ యిరుగూ, పొరుగూ!

పాటలు

రచన : 1 పాడినవారు :
దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి ఘంటసాల, సుశీల

సాకి : పల్ల నిదురించేను - తల్లి నిదురించేను
ప్రతిపాప తల్లి పొత్తిళ్ళ నిదురించేను
ఎవరికి నీవు కావాలి
ఎవరికి నీమీద జాలి ?

అతడు : ఏ తల్లి పాడేను జోల ...
ఏ తల్లి ఊపేను దోల ?

ఆమె : ఏ తల్లి పాడేను జోల ?
ఏ తల్లి ఊపేను దోల ?

అతడు : నీ ఇల్లు కొండలో కోనలో
నీ బ్రతుకు ఎండలో వానలో
లోకానికి నీవు దూరం
లోకాలతల్లికే భారం

ఆమె : కలువ పాపాయికి కొలను ఒడి వున్నది
చిలుకపాపాయికి చిగురు ఒడి వున్నది

ప్రాణమేలేని ఒక శిలకు గుడి వున్నది
పాపా నీకే.... అమ్మ ఒడిలేనిదీ. గుడిలేనిదీ
వీనాడు చేశావు పాపం - నీకు
వీనాటిదీ కృరశాపం....

॥ఎవరికి॥

రచన:దాశరథి 2 పాడినవారు : రామకృష్ణ
సాకి :

విగ్రహాలను ప్రతిష్ఠించమని-వీధులకు తమ పేరుపెట్టమని
మన నాయకులెవరూ అనలేదండీ - ఈ ఆలోచనలు
మనవేనండీ....

నిజం తెలుసుకోండి....యీ....నిజం తెలుసుకోండి
ఓ యువకుల్లారా - ఓ యువకుల్లాగా - యీ నిజం
తెలుసుకోండి....

పేదలపాలిటి పెన్నిధి గాఁధీ. దీనలపాలిటి దేవుడుగాఁధీ
అంటరానితనమే వీడించే-అంటువ్యాధికే వైద్యుడుగాఁధీ
అతనిదారిలోనకవండి-అతనికిశాంతినిచేకూర్చండి॥నిజం॥
స్వతంత్రభారత సారథి నెహ్రూ....తూర్పు పడమరల
సారథి నెహ్రూ

కాంతినిదాత-జాతికినేత....సామ్యవాద సందాత నెహ్రూ
అతని బాటలో నడవండి-అతని ఆశలూ తీర్చండి॥నిజం॥
ఆంధ్రకేశరి ప్రకాశమూ-ఆంగ్లేయులకూ సింహస్వప్నమూ
అతనిజీవితంత్యాగమయం-ఆంధ్రులఐక్యత అతనిఆశయం
అతనిదారిలో నడవండి-ఆంధ్రులపేరూ నిలవండి॥నిజం॥
వీరనారి మన ఇంద్ర- ఆహా ! విజయశంఖమూడిందిరా!
మన స్వాతంత్ర్యాన్ని హరించజూసిన -

శత్రులను అణచిందిరా

బంగళాజాతిని నరహంతకుల బారినుండి కాచిందిరా....

కోరస్ : ఇందిరా ! మన ఇందిరా !!

శ్రీనివాస్ : మన నాయకులుకోరింది వెండివిగ్రహాలా?

వీధులకు తమ పేరూ....కాదు....

కులమత బేధంలేని సమాజం-

ధనికుడు పేదలేని సమాజం

దోపిడి రాపిడిలేని సమాజం -

ద్రోహం మోసంలేని సమాజం

భారతదేశం ఒకటేఒకటని ప్రపంచమంతా చాటాలి -

వీరనాయకుల వారసులమని పేరు ప్రతిష్ఠలు తేవాలి....

వారి కలలన్నీ నిజం కావాలి....

రచన :
సి. నారాయణరెడ్డి

3

పాడినవారు :
ఘంటసాల, సుశీల

ఆతడు : ఓ....తొలకరి మెరుపులా
తొలివాన చినుకులా
యీవేళ వచ్చావు ఎవరికోసం....?

ఆమె : ఇంకెవరికోసం

ఆతడు : ఏమేమి తెచ్చావు యీ బావ కోసం

ఆమె : సన్నజాజిసొగసుంది-జున్నలాంటివయసుంది
నిన్నుచూస్తేకరగిపోయే - వెన్నలాంటి
మనసుంది - ఇంతకుమించిఏమిలేదురా !
బావా, యీ బతుకే యింక నీదిరా॥

ఆతడు : సన్నజాజి సొగసుంటే - జున్నలాంటి
వయసుంటే - నిన్నుచూస్తే కరగిపోయే -
వెన్నలాంటి మనసుంటే- అంతకు మించి
ఏమివద్దులేపిలా- ఆమనసే ఎంతో ముదులే !

ఆమె : బంగారు నగలేవీ పెట్టుకోనురా -పట్టుకు
చీరలేవీ కట్టుకోనురా గుండెలో మొలకెత్తే
గోరువెచ్చని వలపే - పెదవుల భరణీలో

పొదిగివుంచినానురా ! ఇంతకుమించి ఏమి
లేదురా బావా - ఈవలపే యింకనీదిరా -

అతడు : మిసమసలాడే నీ మేనే బంగారం - సిగే
కంచి పటుచీరకన్న సింగారం! నీ పెదవుల
పొంగే తేనియవలపే - ముద్దులమూటలో
ముడిచిదాచుకొందునే - అంతకుమించి ఏమి
వద్దులే పిల్లా - ఆమనసే ఎంతో ముద్దులే -

అమె : రవ్వల మేడలంటే మనసులేదురా - పువ్వుల
పానుసంటే మోజులేదురా - పచ్చని చేలలో
పైరగాలి జోలలో - ముచ్చటైన గూడుకట్టి
వెచ్చగ వుందామురా ! ఇంతకుమించి ఏమి
కోరనురా - ఈ వరమొకటే చాలునురా !!

అతడు : రవ్వలుఎందుకు నీ నవ్వులువుండగా - పువ్వులు
ఎందుకు నీ పులకింతలుండగా వీడని బాసలే
వాడని తీపెలుగా వెన్నెల గూడుకట్టి
వేయి జన్మలుందాము -

అమె : అంతకుమించి ఏమి కోరనులే -
ఆ చల్లని కాపురమే చాలునులే

రచన :

4

దాశరథి

పాడినవారు :

ఎస్. రాజేశ్వరరావు

మారలేదులే యీ కాలం
మారలేదులే యీ లోకం
దీనులకు హీనులకు
తీరలేదులే యీ శోకం

||మార||

అందరిలో వుండేది ఒకే ర కమైనా
అందరినీ సృష్టించింది ఒకే దైవమైనా
కులంపేరుతో మతం ముసుగుతో
ప్రాణమున్న మనిషినే సమాధిచేశారే .... ||మార||

వారే నీవారు .... అనాథలు, అభాగ్యులు
వారే నీ బంధువులు .... బాధితులు, పీడితులు
కంటినీటితోనే తమ కడుపులను నింపుకొనే
అంటరానివారు .... వారే నీవారు ....

ఈ కోవెలలో యిక నీకు చోటు లేదమ్మా !
ఈ లోగిలిలో యిక నిలువనీడ లేదమ్మా !

రచన : దేవులపల్లి కృష్ణ శాస్త్రి-పాడినవారు : పి.సుకీల

ఓం నమో నారాయణాయ :

ఓం నమో నారాయణాయ !!

ఓం నమో నారాయణాయ !!!

ఆ శతసహస్ర ఘంటాహ్వనము నా కొరకేనా!

ఆ శతసహస్ర వీణాగానము నా కొరకేనా :

ఆ శతశతసహస్ర శంపాప్రభా దివ్యమూర్తి నా కొరకేనా!

మందహాస మధుర వదనా! శ్రీ సదనా!

ఇందు రవి నయన : ఫణిశయన : గోవిందా :

అరవింద భవ పండిత పదనశిని! గోవిందా!

విందారు మునియోగి బృందా! ముకుందా!

బృందార కార్పితా! ఇందీవర శ్యామసుందరా!

భక్త ప్రసన్న మందార! భువనాధారా!

ఏదీ! ఏదీ! గంగ కలిగిన పాదకంజాతమేదీ!

మెత్తని రమా కరములొ తిన చరణమేదీ!

నలువపుట్టిన నాభి నశినమేదీ; ఏదీ!

శ్రీ వత్స కౌస్తుభ శ్రీనివాసమ్మేదీ!

ఔనుగానీ, కృపాధానీ! నీ ఉరమునందేది

కలువలరాణీ!.... ఏదీ జనని!

మందహాస మధుర వదనా! శ్రీ సదనా!

విన్నానుగానీ - కనుగొన్నాను నేడు

నను కన్నయ్యవని తెలుసుకున్నాను నేడు!

నీ సన్నిధినివీడి యింక కదలను

నీ పాదముల ఊణమేవి వదలను

నీ మూర్తి నా చిత్తమందుండి పోనీయను....పోనీయను

రచన : కొనరాజు 6

పాడినవారు: ఎల్.ఆర్.ఈశ్వరి, ఎస్.పి.బాలసుబ్రహ్మణ్యం

ఆమె: ఏమిటయ్యా సరసాలు

ఎందుకయ్యా జలసాలు

ఓ సోగాడా అపవయ్యా నీ

అల్లరి చిల్లర వేషాలు....

అతడు: ఏమిటి పిల్లా నా తప్పు

ఔనో కాదో నువు చెప్పు

అదరగొటినా బెదరగొటినా

వదలిపోదులే మన వలపు...

ఆమె: ఒళ్ళు ముద్దగా తడిసిపోయి
చలి చలిగా వున్నదిలే-
యీ నీళ్ళలోన ఏముందో
సిగ్గేస్తూ వున్నదిలే....

అతడు: అందులో మళ్ళా వున్నదిలే
అనుభవించితే తెలుసుకులే-
నిండా మునిగిన వాళ్ళకు మనకు
చలి ఏమున్నదిలే । ।

। ఏమిటయ్యే ।

ఆమె : రంగులు మార్చే అబ్బాయిలు
చదరంగపుటెత్తులు వేస్తారూ
మాయలు తెలియని అమ్మాయిలను
మైకంలో ముంచేస్తారూ....

అతడు: ఆడవాళ్ళలా అంటారు
నాటకమాడుతూ వుంటారు....
సందుచూచుకొని ఎంతవాణైనా
కొంగున ముడేసుకుంటారు....

। ఏమిటయ్యే ।

ఆమె, అ త కొడుకనీ అలుసిసే-యీ ఆగడమంతా ఏలా?
మా వాళ్ళిప్పుడు చూశారంటే-అబ్బో!
మిర్చి మసాలా -

అతడు: ఓ మామ కూతురమ్మా-అందాల ముద్దుగుమ్మా
మనకేనాడో వ్రాసినాడు-ఆ మాయదారి బ్రహ్మ-

రచన : దాశరథి 7 పాడినవారు: ఘంటసాల, మశీల

అతడు : ముందరున్న చిన్నదాని అందమేమో
చందమామ సిగ్గుచెంది సాగిపోయే దాగిపోయే

ఆమె : పొంతుగోరు చిన్నవాని తొందరేమో
మూడుముళ్ళ మాటగూడ మరచిపోయే-
తోచదాయె....

అతడు : పాలబుగ్గ పిలిచింది యెందుకోసమో

ఆమె : ఎందుకోసమో

అతడు : పైటకొంగు కులికింది యెవరికోసమో

ఆమె : ఎవరికోసమో ?

అతడు : నీ లోని పొంగులూ నావేననీ
చెమరియ నీమేను తెలిపెలే....

ఆమె : ఆ....

అతడు : ఓ— |ముందరున్న|

ఆమె : కొంటెచూపు రమ్మంది యెందుకోసమో?

అతడు : ఎందుకోసమో ?

ఆమె : కన్నెమనసు కాదని యెందుకోసమో?

అతడు : ఎందుకోసమో ?

ఆమె : సరియైన సమయం రాలేదులే
మనువైన తొలిరేయి మనదిలే

అతడు : ఓ....

ఆమె : ఆ.... ||పొందుగోరు||

అతడు : ఎన్నాళ్లు మనకీ దూరాలూ
ఏనాడూ తీరని విరహాలూ —

ఆమె : కాదన్నవారూ ఔనన్ననాడూ
కొగిళ్ళ కరిగేది నిజములే.... |ముందరున్న|

సాంకేతిక నిపుణులు

స్క్రిన్ ప్లే అండ్ దర్శకత్వం : కె. విశ్వనాథ్, B. Sc.,
 సమర్పణ : బొమ్మి శెట్టి హనుమంతరావు
 మూలకథ : మమతా యూనిట్
 సంభాషణలు : బొల్లి ముంత శివరామకృష్ణ
 పాటలు : దివులపల్లి, దాశరథి, కొనరాజు,
 సి. నా. రె.
 సంగీతం : ఎస్. రాజేశ్వరరావు
 నేపథ్యం : ఘంటసాల, సుశీల, ఎస్. పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం, రామకృష్ణ, ఎల్.ఆర్.ఈశ్వరి,
 రాజేశ్వరరావు
 అశోక్ కుమార్
 తెమెరా :
 ఎడిటింగ్ : సత్యం

నృత్యాలు : రాజు, శేష
 కళ : కళాధర్
 మేకప్ చీఫ్ : అప్పారావు
 కాస్ట్యూమ్స్ : సుబ్బారావు
 స్టిల్స్ : ఐ. అరునరావు
 సహకార దర్శకులు : ఎన్. గోపాలకృష్ణ, B. Sc.,
 ప్రొడక్షన్ కంట్రోలర్ : జి. సత్తిరాజు
 నిర్మాణ సారథి : కపిల గోపాలరావు
 సూడియో : వీనస్
 ప్రెస్ వర్క్స్ : లక్ష్మి ఎడ్యుర్ ప్రెజర్స్
 నిర్మాత :
 వాసిరాజు ప్రకాశం

అంబేద్కర్ జయంతి సమర్పించి

మమత ప్రాక్టర్స్ విస్తారతర్క బీత్తం

కలం మలింది

సంకలనం: ఎన్. రాజేశ్వరరావు రచన: అంబేద్కర్, ముతానాశివరామకృష్ణ, శ్రీకృష్ణ, పద్మావతి, కె. విజయనాథ్ & నిర్మలా దేశిరాజు ప్రకాశం
- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం: లక్ష్యాంశకై

